

ὑψος. Εἰς τὴν γωνίαν διασταυρώσεώς των εὐρέθη μικρὸς κιονίσκος ἐκ παραθύρου. Πρὸς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῆς τομῆς καὶ ὑπὸ τοὺς προαναφερθέντας τοίχους ὑπῆρχε κατεστραμμένος παλαιόθεν ὑστερογεωμετρικὸς τάφος (συνελέγησαν ὠραία τεμάχια γεωμετρικῶν ἀγγείων) καὶ ὑπ' αὐτὸν πλακόστρωτον, ἴσως Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς, δεδομένου ὅτι εὐρέθησαν καὶ μυκηναϊκά ὄστρακα.

Εἶναι προφανὲς ὅτι πρόκειται περὶ μιᾶς βασιλικῆς παλαιοχριστιανικῆς ἐποχῆς, ἥτις ἤδη, μετὰ τὴν πρὸ ἐτῶν ἀποκαλωφθεῖσαν εἰς θέσιν Ἑλίκια Ἐργου τοιαύτην, θέλει διαφωτισεῖ τὰς σχετικὰς μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην γνώσεις μας περὶ Ἐργου.

Ε. ΠΡΩΤΟΝΟΤΑΡΙΟΥ-ΔΕΓΓΛΑΚΗ

*

6. Ἄλλαι πρόχειροι ἀνασκαφαί

I. Ἡ Ἑλίκια, κειμένη κατὰ τὴν ὄρεινὴν Ἐργολίδα εἰς τὸ βορειοδυτικὸν ἄκρον αὐτῆς καὶ ἐγγύτατα τῶν ὀρίων τῆς Ἀρκαδίας καὶ Κορινθίας, μνημονεύεται διὰ τῶν ἐξῆς ὀλίγων λέξεων ὑπὸ τοῦ Παυσανίου (VIII, 13,1): «Μετὰ δὲ Στύμφαλόν ἐστιν Ἑλίκια, συνεδρίου μὲν τοῦ Ἀργολικοῦ μετέχουσα καὶ αὕτη, Ἄλεον δὲ τὸν Ἀφείδαντος γενέσθαι σφίσις ἀποφαίνουσιν οἰκιστὴν. Θεῶν δὲ ἱερά αὐτόθι Ἀρτέμιδος ἐστὶν Ἐφεσίας καὶ Ἀθηναῖας Ἑλέας καὶ Διονύσου ναὸς καὶ ἄγαλμα. Τούτῳ παρὰ ἔτος Σκίτερεια ἑορτὴν ἄγουσι, καὶ ἐν Διονύσου τῇ ἑορτῇ κατὰ μάντευμα ἐκ Δελφῶν μαστιγοῦνται γυναῖκες, καθ' ἃ καὶ οἱ Σπαρτιατῶν ἔφηβοι παρὰ τῇ Ὀρθίῳ».

Ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν πόλιν διατηροῦνται καὶ σήμερον εἰς καλὴν σχετικῶς κατάστασιν τὰ τείχη τῆς ἀκροπόλεως τῆς ἐπὶ ἰκανῶς ὑψηλοῦ πετρώδους λόφου, κειμένου περὶ τὰ 4 χλμ. νοτίως τοῦ ὁμωνύμου χωρίου (Πί ν. 125α). Ἡ ἐπιβλητικότης τῶν τειχῶν καὶ αἱ ὀργιάζουσαι φῆμαι περὶ τοῦ ὅτι τὰ ἐρείπια ταῦτα ὑπέκρυπτον ἀμυθῆτου ἀξίας θησαυροὺς παρεκίνησαν οὐχὶ σπανίως τοὺς ἀρχαιοκαπήλους εἰς λαθραίας ἐκεῖ ἀνασκαφάς, μεθ' ἐκάστην τῶν ὁποίων αἱ φῆμαι καθίσταντο περισσότερο ἐξωφρενικαί.

Μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἦτο δυνατόν γὰρ ἐπιτύχῃ τὴν ἐπισήμανσιν ἑνὸς ἐκ τῶν μνημονευομένων ὑπὸ τοῦ Περιγητοῦ ἱερῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ θέσω τέρμα εἰς τὰς ἀνωτέρω φῆμας, τὰς ὁποίας, ἐπειδὴ ἐγνωρίζον τὴν πενιχρότητα τῆς θέσεως, οὐδέποτε ἐπίστευσα, ἐζήτησα καὶ ἔλαβον παρὰ τῆς Ὑπερρεσίας Ἀρχαιοτήτων μικρὰν χρηματικὴν πίστωσιν πρὸς διενέργειαν ἐκεῖ δοκιμαστικῆς ἐρεῦνης.

Λόγῳ τῆς προηγηθείσης σπορᾶς τῶν ἀγρῶν καὶ

τῶν συνεχῶν βροχῶν, ἡ ἐρευνα ὑπῆρξε λίαν περιορισμένη, ἀπέδωσε δὲ μόνον εἰς ἓν σημεῖον, κείμενον περὶ τὰ 150 μ. ΝΑ. τῆς παραπλεύρας τῆς δημοσίας ὁδοῦ κειμένης ἐκκλησίας τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, δεξαμενὴν τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων (Πί ν. 125β - γ). Ἐνῆκεν αὕτη εἰς σύγχρονον οἰκίαν, ἥτις λόγῳ τῆς ἐλαχίστης ἐπιχώσεως εἶχεν ἐξ ὀλοκλήρου σχεδὸν καταστραφῆ κατὰ τὴν μακραιῶνα καὶ ἐντατικὴν καλλιέργειαν τῆς θέσεως. Ἀνατολικῶς τοῦ σημείου ἐκείνου καὶ εἰς ἀπόστασιν 100 μ. περίπου ἀπεκαλύφθη μακρὸς τοίχος, μήκους πλεον τῶν 25 μ., ἀμελοῦς κάπως κατασκευῆς (Πί ν. 125δ), ἔχων μίαν μόνον ὄψιν καὶ ἀποτελῶν, ὅπως ἐφαίνετο, ἀνάλημμα μιᾶς πλατείας, τὴν ἠδοίαν ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐρευνησῶ περισσότερο λόγῳ τῶν ἐκτεθεισῶν ἀνωτέρω δυσκολιῶν.

II. Ἐν Ἐργεῖ καὶ ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Γ. Τσαρταλίδου, εἰς Νέον Κόσμον, ἀνευρέθη τυχαίως καὶ ἐκαθαρίσθη ὑπὸ τῆς Ἐπιμελητρίας κ. Δεϊλάκη κτιστὸς τάφος ἐξ ἐρυθρωπῶν ἀβεστολίθων, συνήθους τύπου, περιέχων ἓνα νεκρὸν ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθη κορινθιακὸς σκύφος. Μῆκ. τάφου 1.62 μ., πλ. 0,48 μ.

III. Ὁμοίως ἐν Ἐργεῖ καὶ ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Κ. Μαρίνου (ὁδ. Δαναοῦ, 15) ἐκαθαρίσθη ὑπὸ τῆς αὐτῆς Ἐπιμελητρίας τάφος Γεωμετρικῆς ἐποχῆς, κτιστὸς διὰ παχυτάτων πλακῶν μετὰ χρῆσιν κονίας διὰ τὴν κάλυψιν τῶν κενῶν, περιέχων ὅσα πλειόνων νεκρῶν. Μῆκ. τάφου 1.35 μ., πλ. 0,89 μ., βάθ. 1,14 μ. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθησαν τρεῖς ἀβαθεῖς οἰνοχοαί, τρία ὑάλινα ἀγγεῖα, μία ἀγγὺς καὶ μία βελόνη.

IV. Ὁμοίως ἐκαθαρίσθη ἐντὸς τοῦ οἰκοπέδου Ἰωάν. Γούμιτα ΝΑ. τοῦ νεκροταφείου τῆς Παναγίας τάφος ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, περιέχων ὑάλινον ἀγγεῖον καὶ τεμάχια ἄλλων ἀγγείων.

V. Ὑπὸ τῆς Ἐπιμελητρίας δ. Ἀλεξανδρῆ ἐκαθαρίσθη τυχαίως ἀνευρεθεῖς ἐντὸς τοῦ οἰκοπέδου Π. Φωτοπούλου, ὁδὸς Φεῖδωνος 18, ταφικὸς πίθος (Πί ν. 125ε) περιέχων μόνον μικρὸν πλαστικὸν κορινθιακὸν ἀγγεῖον εἰς σχῆμα λέοντος.

N. M. ΒΕΡΒΕΛΗΣ

*

B' ΤΥΧΑΙΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

α) Κατατεθέντα εἰς τὸ Μουσεῖον Ναυπλίου:

1) Χαλκοῦν ἀγαλμάτιον ὀρθίου ἀνδρὸς εἰκονίζοντος ποιμένα ἢ χωρικὸν κατὰ τὸν γνωστὸν τύπον τῶν ἀρκαδικῶν ἀγαλματίων (Πί ν. 126β).

Ευρέθη κατά τὸ 1962 εἰς θέσιν Τριανταφυλλιά, περὶ τὰ 5 χλμ. νοτίως τοῦ ἀρχαίου Φενεοῦ (σημερινοῦ χωρίου Καλύβια), ὑπὸ τοῦ ἀγροφύλακος τῆς περιοχῆς Βασιλ. Λεπίπα καὶ παρεδόθη εἰς τὸν Ἀστυνομικὸν Σταθμὸν Γκούρας, ὁπότεν παρελήφθη καὶ κατετέθη εἰς τὸ Μουσεῖον Ναυπλίου (Ἀρ. Εἰδρ. 13874).

Διατήρησις ἀρίστη. Λεῖπει ἡ βάσις, ἐφ' ἧς τὸ ἀγαλμάτιον ἐστηρίζετο διὰ χαλκῶν ἤλων διερχομένων διὰ τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν. Ὑψος 0,128 μ.

Ἡ εἰκονιζομένη μορφή ἔχει ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας προτεταμένας εἰς τὸ ὕψος τῆς ὀσφύος. Ἡ ἀριστερά ἔχει τὴν παλάμην ἀνοικτὴν καὶ ἀνεστραμμένην, ἐνῶ διὰ τῆς δεξιᾶς κρατεῖ καρπὸν, πιθανώτατα μήκωνος, ὡς εὐλαβῆ προσφορὰν πρὸς τοὺς θεοὺς Ἑρμῆν καὶ Νόμιον Πᾶνα (πρβλ. W. Lamb, GRB, σ. 92 - 3). Πρὸς τὴν λατρευτικὴν ταύτην λειτουργίαν τοῦ ἀνδρὸς ἀνταποκρίνεται καὶ ἡ ὄλη αὐτοῦ στάσις. Προβάλλει ἐλαφρῶς τὸν ἀριστερὸν πόδα. Φορεῖ βραχύν, χειριδωτόν, ἐκ χονδρῶ ὑφάσματος χιτῶνα, ἐξικνούμενον μέχρι τῶν γονάτων καὶ στερούμενον οἰουδήποτε εἶδους πτυχῶσεων. Εἰς τὴν κεφαλὴν φέρει κωνικὸν πῖλον, ὅπως ὄλα τὰ ἀγαλμάτια τῆς ομάδος. Τὰ χαρακτηριστικά τοῦ προσώπου εἶναι γωνιώδη, τὸ πηγούνιον προτεταμένον καὶ δυνατὸν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ προεξέχοντες.

Ἀνήκει εἰς τὸ τέλος τῆς ἀρχαϊκῆς ἐποχῆς: πρβλ. μεταξὺ τῶν γνωστῶν τῆς ομάδος πρό πάντων τὸ ὑπ' ἀριθ. 10780 τοῦ Βερολίνου (Neugebauer, Antike Bronzestatuetten, πίν. XXIII: Lamb, ἐν BSA, 27 (1925/6), ἀρ. 11, πίν. XXIV), τὸ ὁποῖον ἡ Lamb (αὐτόθι, σ. 138) χρονολογεῖ εὐθὺς μετὰ τὸ 500.

β) Κατατεθέντα εἰς τὸ Μουσεῖον Κορίνθου:

1) Κεφαλὴ ἐφήβου εἰς τὸ ἥμισυ περίπου τοῦ φυσικοῦ (Πί ν. 126α). Ευρέθη τὸν παρελθόντα Μάρτιον (1964) εἰς θέσιν Καλντερίμι, περὶ τὰ 3 χλμ. ἀνατολικῶς τῆς Ἀρχαίας Κορίνθου, ἔξω τῆς γραμμῆς τοῦ τείχους τῆς πόλεως, εἰς τὸ κτῆμα τοῦ Γεωργ. Λέκκα. Κατετέθη εἰς τὸ Μουσεῖον Κορίνθου ὑπ' ἀριθ. BE 35.

Ἐκ λευκοῦ χονδροκόκκου μαρμάρου (νησιωτικοῦ). Ὑψος μετὰ τοῦ διατηρουμένου ἄνω τμήματος τοῦ λαιμοῦ 0,145 μ. Λεῖπουν ἐκ παλαιῶν ἀποκρούσεων τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ κρανίου, τὸ περιγράμμα τοῦ λοβοῦ τοῦ δεξιοῦ ὠτός, αἱ δύο κοχλιοειδεῖς ἀπολήξεις τῆς κόμης ἄνωθεν τοῦ μετώπου, ὀλόκληρος ἡ ρίς καὶ τὸ ἐσωτερικὸν ἥμισυ τῆς δεξιᾶς ὀφρύος. Εἰς τὰς ἀνωτέρω ζημίας προσετέθησαν καὶ πρόσφατοι ἐκ τοῦ ἄρδρου εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ λαιμοῦ καὶ τὸ ἀντίστοιχον

τοῦ αὐχένος, εἰς τὴν σιαγόνα, εἰς τὸ μῆλον τῆς δεξιᾶς παρεῖδς, εἰς τὸ μέτωπον ἄνωθεν τῆς δεξιᾶς ὀφρύος, εἰς τὴν ἄνωθεν τοῦ μετώπου κόμην καὶ εἰς τὸ κάτω ἄκρον τοῦ ὀπισθίου μέρους τῆς κεφαλῆς. Πλὴν τούτων λεπτὴ γραμμὴ ἐξ ἐλαφροτάτου ρήγματος διήκει ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ἄκρου τοῦ χείλους μέχρι τοῦ ἀπέναντι ὠτός, ἐνῶ ἐλαφρὰ σκωρία καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν εἰς τὸν ἀριστερὸν κρόταφον.

Εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς διατηρεῖται ὑπόλειμμα σιδηροῦ μηνίσκου, διαμέτρου 0,01 μ. Ἡ κόμη κατέρχεται ἀπὸ τῆς κορυφῆς διὰ κυματιστῶν γραμμῶν, αἵτινες καταλήγουν ἄνωθεν τοῦ μετώπου εἰς κοχλίαν. Ὅπισθεν σχηματίζει δύο βοστρύχους, οἵτινες ἐκφύομενοι ἀπὸ τοῦ ὀπισθίου μέρους τῶν ὠτων περιβάλλουν τὸν τράχηλον καὶ καταλήγουν ἄνωθεν τῶν κροτάφων, ὅπου συγκρατοῦνται διὰ ταινίας.

Ἡ κεφαλὴ παρουσιάζει ἐλαφρὰν κλίσιν πρὸς τὰ δεξιὰ, τὴν κλίσιν δὲ ταύτην παρακολουθεῖ ἀνάλογος στροφὴ αὐτῆς πρὸς τὴν ἰδίαν κατεύθυνσιν.

Τὰ χαρακτηριστικά τοῦ προσώπου καὶ ἡ ὄλη ἐργασία ὁδηγοῦν εἰς τὸν αὐστηρὸν ρυθμὸν, ἰδιαιτέρως δὲ ἡ διαμόρφωσις τῆς κόμης καὶ ὁ σχηματισμὸς τῶν ὀφθαλμῶν ἐνθουμίζουσι πολὺ τὸν ξανθὸν ἔφηβον τῆς Ἀκροπόλεως.

Ἀποτελεῖ ἐξαιρετὸν καλλιτέχνημα, τοῦ ἀργείου μᾶλλον ἐργαστηρίου (γνώμη Χρ. καὶ Σέμνης Καρούζου), χωρὶς καὶ νὰ ἀποκλείηται νὰ εἶναι ἔργον κορινθιακόν. Χρονολογεῖται εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 5ου αἰ. καὶ εἶναι τὸ πρῶτον μέχρι τοῦδε εὐρεθὲν μαρμάρινον εἰς τὸν χρόνον τῆς Ἀρχαίας Κορίνθου τῆς ἀρχαϊκῆς ἐποχῆς.

2) Τεμάχιον στήλης ἐξ ὀπτοῦ πηλοῦ (Πί ν. 127β). Ἑλλίπης δεξιὰ καὶ κάτω. Σφζ. ὕψος 0,227 μ., σφζ. πλάτος 0,275 μ., πάχος 0,058 μ. Ευρέθη τὸ 1962 πλησίον τῆς προσφάτως ἀνασκαφείσης εἰς τὰ ΝΑ. κράσπεδα τῆς Ἀρχαίας Κορίνθου πρωτοχριστιανικῆς βασιλικῆς κατὰ τὸν καθαρισμὸν μιᾶς δεξαμενῆς κειμένης πλησίον τῆς βορείας γραμμῆς τοῦ τείχους τῆς πόλεως (Ἀρ. Εἰδρ. MF 10963).

Πηλὸς ὠχρὸς καὶ καθαρὸς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἐρυθρωπὸς μὲ πολλοὺς χονδρῶς κόκκους ἄμμου εἰς τὸν πυρήνα. Ἡ ἄνω ἐπιφάνεια λεῖα. Αἱ ἀνάγλυφοι παραστάσεις ἐξετελέσθησαν δι' ἐλευθέρας χειρὸς, χωρὶς δηλαδὴ μῆτρην, ἐπὶ τοῦ προστεθέντος εἰς τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν ὁμοίως καθαροῦ καὶ κτρινωποῦ πηλοῦ· ἔξαρσις ἀναγλύφων μορφῶν 0,014 μ. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν ἀναγλύφων μορφῶν εἶναι ἐστιλβωμένη, ἐνῶ ἡ λοιπὴ ἐπιφάνεια τῆς στήλης εἶναι βεβαμμένη διὰ καστανομέλανος χρώματος· διὰ τοῦ αὐτοῦ χρώματος δηλοῦνται ἐπίσης τὰ

ανοίγματα των ὀφθαλμῶν, τοῦ κράνουσ καὶ ἡ κόμη εἰς τὰς δύο μικρὰς κεφαλᾶς.

Εἰς τὸ ἄνω ἄριστερόν μέρος τῆς στήλης παρίσταται κρᾶνος κατ' ἐνώπιον καὶ δεξιὰ αὐτοῦ θώραξ. Εἰς τὸ δεξιὸν ἄκρον διατηρεῖται τὸ κάτω μέρος τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἀνδρικήσ μορφῆσ, κρατούσῃσ κοντόν, πιθανόν δόρατος, δηλούμενον διὰ χαράξεωσ. Κάτωθεν τῆσ χειρὸσ παρίσταται κατὰ τὸν δεξιὸν κρόταφον ἡ κεφαλὴ μιᾶσ δευτέρας, κατὰ πολλὸν μικροτέρας, ἀνδρικήσ μορφῆσ, ἐνῶ ἄριστερὰ τῆσ τελευταίας καὶ ὀλίγον χαμηλότερον διακρίνεται τὸ ἄνω μέρος μιᾶσ ἄλλῃσ κεφαλῆσ, μεγαλύτερων διαστάσεων, εἰκονιζομένησ κατ' ἐνώπιον.

Πρόκειται πιθανότατα περὶ ἀναθηματικῆσ στήλῃσ τῶν ἀρχῶν τοῦ 5ου π.Χ. αἱ.

3) Πῆλινον εἰδώλον πτερωτῆσ Νίκῃσ (Πί ν. 126γ). Ἐσωτερικῶσ εἶναι κενόν με μίαν ἑλλειψοειδῆ ὀπὴν ὄπισθεν διὰ τὴν ἐξάτμισιν τοῦ πηλοῦ κατὰ τὴν ὀπτησιν (βλ. Δ. Λαζαρίδῃ, Πῆλινα εἰδῶλια Ἀβδήρων, σ. 12 καὶ σημ. 1). Εὐρέθη τὸ 1962 εἰς τὴν Ἀρχαίαν Κόρινθον, ἀνατολικῶσ τοῦ βορείου Κεραμεικοῦ, ἐντὸσ τοῦ ἀγροῦ τοῦ Ἐδαγ. Λέκκα καὶ πλησίον τῆσ ἀνοίγεισῃσ προσφάτωσ ἀρδευτικῆσ αὐλακοσ· ἔκειτο ἐπὶ τῆσ ἐπιφανείασ τοῦ ἐδάφουσ μεταξὺ τῶν ἀπορριμμάτων τῆσ αὐλακοσ ('Αρ. Εὐρ. ΒΕ 32). Ἀποκεκρουμένον τὸ ἄνω μέρος τοῦ εἰκονιζομένου ἀνωθεν τῆσ μορφῆσ ἀντικειμένου. Συνολ. ὕψοσ 0,17 μ. Πῆλὸσ ἐρυθρωπόσ. Ἡ ἐπιφάνεια κεκαλυμμένη ὑπὸ λευκῆσ ἀλοιφῆσ.

Ἡ Νίκη φερομένη ἐπὶ ὕψηλοῦ, ὀρθογωνίου, με καμπυλομένησ ἑλαφρῶσ τὰσ πλευράσ, βάρθρου παρίσταται ἐν πῆσει με ἀνεωγμένασ τὰσ πτέρυγασ καὶ προβεβλημένον τὸν ἄριστερόν πόδα ἐγγίζοντα μόνον διὰ τῶν δακτύλων ἐπὶ τοῦ ἐδάφουσ. Ἡ ὀλη στάσισ αὐτῆσ καὶ ὁ τρόποσ τοῦ ἀνοίγματοσ τῶν πτερύγων ὑποδηλοῦν μᾶλλον τὴν στιγμὴν τῆσ προσγειώσεωσ τῆσ. Φορεῖ ποδῆρη χιτῶνα, ἀχειρίδωτον, ἰσχυρῶσ κολπούμενον εἰς τὴν μέσην· μολονότι ἐκ πρώτῃσ ὄψεωσ ὁ προβαλλόμενοσ μηρόσ παρουσιάζεται γυμνὸσ κατὰ τὸν τύπον τῶν φαινομηρίδων, προσεκτικωτέρα ἐν τούτοισ ἐξέτασισ πείθει, ὅτι καὶ τὸ μέλοσ τοῦτο τοῦ σώματοσ καλύπτεται ὑπὸ τοῦ χιτῶνοσ, ὅστισ ὁμοσ ἔνεκα τῆσ σφοδρῆσ πρὸσ τὰ ἐμπρόσ κινήσεωσ τῆσ μορφῆσ προσκολλᾶται ἐπὶ τοῦ σώματοσ τόσον, ὥστε νὰ δίδῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ προβαλλόμενον σκέλοσ παραμένει γυμνόν. Κρατεῖ διὰ τῆσ κατερχομένησ δεξιᾶσ στέφανον καὶ κλάδον φοίνικοσ (βλ. Winter, II, 188, 7), ἐνῶ διὰ τῆσ ἀνωπομένησ ἀριστερᾶσ ὑποβαστάζει τὸν ὄπισθεν τῆσ κεφαλῆσ αὐτῆσ εἰκονιζόμενον κυκλικόν βωμίσκο(ν).

Ἐπιμελεμένη ἐργασία τῶν ἑλληνιστικῶν μᾶλ-

λον χρόνων ἐπὶ τῆ βᾶσει παλαιότερων προτύπων.

4) Τὸ κάτω δεξιὸν μέρος μαρμαρίνου ἀναγλύφου ἀφρωϊσθέντοσ νεκροῦ (Πί ν. 127α). Εὐρέθη τὸν Μάρτιον τοῦ 1963 εἰς τὴν παρὰ τὴν Ἀρχαίαν Κόρινθον θέσιν Τεκὲ ὑπὸ τοῦ ἰδιώτου Χρ. Μαρῖνῃ ('Αρ. Εὐρ. S 2715). Σφζ. ὕψοσ 0,385 μ., σφζ. πλάτοσ 0,415 μ.

Παρίσταται ἐφιπποσ νέοσ βαίων πρὸσ ἄριστερὰ καὶ πρὸ αὐτοῦ γενειοφόροσ ὄφισ περιλεισόμενοσ εἰς κορμόν δένδρου. Τὸ περίγραμμα τῶν μορφῶν, ἰδίωσ τοῦ ἀλόγου, τονίζεται διὰ βαθείασ χαράξεωσ.

Καλὴ ἐργασία τῶν τελευταίων ἑλληνιστικῶν ἢ τῶν πρώιμων ρωμαϊκῶν χρόνων.

5) Μαρμαρίνη κεφαλὴ ὑπερφυσικοῦ μεγέθοσ ἐξ ἀκρολίθου ἀγάλματοσ (Πί ν. 128α - γ). Εὐρέθη κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1961 εἰς θέσιν Ἀναπλοῦ, περὶ τὸ 1 χλμ. δυτικῶσ τῆσ Ἀρχαίας Κορίνθου, ἐντὸσ τοῦ ἀγροῦ τῆσ Αἰκατερίνησ χήρασ Παπαμιχαῆλ ('Αρ. Εὐρ. S 2682). Ἐκ λευκοῦ νησιωτικοῦ μαρμάρου. Ἀρίστησ διατηρήσεωσ.

Μετὰ τῆσ κεφαλῆσ παρίσταται καὶ μέρος τοῦ στήθουσ, ἀποκεκομμένου κάτωθεν ὠοειδῶσ κατὰ τὸν τύπον τῆσ προτομῆσ. Συνολ. ὕψοσ 0,545 μ., ὕψοσ μόνον τῆσ κεφαλῆσ 0,238 μ. Ἡ κάτω ἐπιφάνεια τῆσ ἑλλειψοειδοῦσ ἀποτομῆσ εἶναι ἀδρῶσ εἰργασμένη, ἴσωσ καὶ διὰ τὴν καλύτεραν προσαρμογὴν τοῦ τεμαχίου εἰς τὸν ξύλινον σκελετόν τοῦ ἀγάλματοσ. Ἡ ρις ἀποκοπεῖσα, ὡσ φαίνεται, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆσ ἐργασίασ κατεσκευάσθη ἐπειτα ἐξ ἰδιαιτέρου τεμαχίου ἀπολεσθέντοσ ἤδη. Μία μεγάλη κοιλότησ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κρανίου, διαστάσεων 0,11 x 0,135 x 0,17 μ., ἐχρησίμευεν ἀσφαλῶσ πρὸσ στερέωσιν προσθέτου χαλκοῦ κράνουσ, τὴν ὑπαρξίν τοῦ ὁποίου ἐπιτρέπουν ἐπίσῃσ νὰ ὑποθέσωμεν ἡ ἀνωθεν τῆσ προσθίασ κόμησ σχηματιζομένη ἐγκοπὴ καὶ ἡ ἀδρὰ ἐπεξεργασία ὀλοκλήρου τῆσ ὀπισθίασ κεφαλῆσ μετὰ τοῦ ἀυχένου. Ἡ διάνοξισ τῆσ ἀνωτέρω ὀπῆσ προεκάλεσε τὴν θραῦσιν τοῦ δεξιοῦ τμήματοσ τοῦ κρανίου, τὸ ὁποῖον κατόπιν τούτου συνεκολλήθη διὰ τριῶν σιδηρῶν συνδέσμων στερεωθέντων διὰ μολυβδοχοήσεωσ. Κατὰ τὸν αὐτόν τρόπον συνεκολλήθησαν ὑπὸ τοῦ τεχνίτου καὶ τὰ ἀποκοπέντα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τμήματα τῶν ἐκατέρωθεν τῶν κροτάφων κατερχομένων βοστρύχων.

Ἡ κεφαλὴ εἰκονίζει ἀσφαλῶσ Ἀθηνᾶν, ἥτισ εἶναι δυνατόν νὰ σχετίζεται με τὸ ὑπὸ τοῦ Πανουσαίου (II, 4, 1) ἀναφερόμενον παλαιὸν ξόανον τῆσ Ἀθηναῶσ Χαλινιτίδοσ, τὸ εὐρισκόμενον πλησίον τοῦ μνήματοσ τῶν παιδῶν τῆσ Μηδείασ.

Τὸ πρόσωπον τῆσ θεᾶσ εἶναι ὠοειδῆσ καὶ σαρκῶδεσ με ἀδρὰ χαρακτηριστικά. Οἱ ὀφθαλμοὶ εἶναι

ἐνθετοὶ ἐξ ἰδιαιτέρων τεμαχίων μαρμάρου, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιφάνεια καλύπτεται ὑπὸ λευκῆς κοινίας. Αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν ἦσαν ἐπίσης ἐνθετοὶ ἐξ ἄλλης ὕλης, ἀλλὰ δὲν διετηρήθησαν. Αἱ βλεφαρίδες εἶναι χάλκιναι καὶ συγκρατοῦνται διὰ τῶν βολβῶν τῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ κόμη χωριζομένη εἰς τὸ μέσον κατέρχεται κυματιστῆ πρὸς τὰ πλάγια, ἐνῶ διπλοὶ βόστρυχοι κατερχόμενοι ἐκατέρωθεν τῶν κροτάφων καταπίπτουν εἰς τοὺς ὤμους ἰσχυρῶς κυματοῦμενοι. Εἰς τοὺς λοβοὺς τῶν ὠτων ὑπάρχουν μικραὶ ὀπαιὶ πρὸς στερεώσιν ἐνωτίων. Ἰχνη ἐπιχρυσώσεως διακρίνονται ἀκόμη εἰς τὴν κόμην.

Ἡ θέσις τῆς κεφαλῆς δὲν εἶναι αὐστηρῶς μετωπική, ἀλλὰ παρουσιάζει ἐλαφρὰν κλίσιν πρὸς ἀριστερὰ μὲ ἀνάλογον στροφὴν. Ἡ τοιαύτη κίνησις πιθανὸν νὰ ὀφείλεται εἰς ἀνύψωσιν τοῦ ἀντιστοίχου βραχίονος τῆς θεᾶς, ὅστις θὰ ἔφερε πιθανώτατα δόρυ.

Ἀντίγραφον τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων ἐξ ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου τοῦ 5ου π.Χ. αἰ.

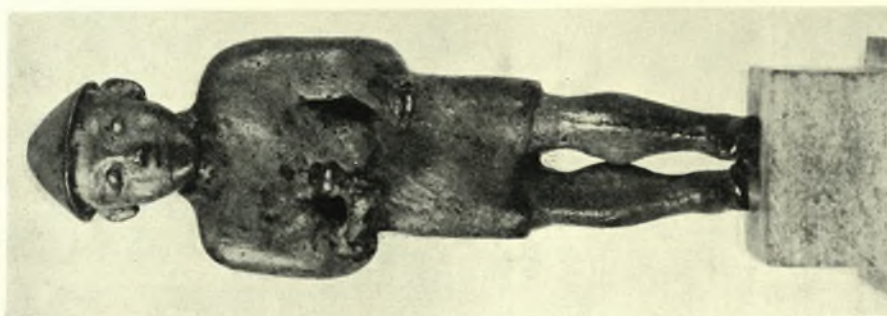
6) Μαρμάρινον ἀγαλμάτιον γυναικός, ἴσως θεᾶς (Πί ν. 127γ). Λείπουν ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ ἀπὸ τῶν γονάτων κάτω τμήμα τοῦ σώματος. Εὐρέθη εἰς θέσιν Ἀναπλογὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1963 ἐντὸς τοῦ ἄγρου τοῦ Γεωργ. Κόλλια (Ἄρ. Εὐρ. ΒΕ 33). Σφζ. ὕψος 0,17 μ.

Ἡ εἰκονιζομένη φορεῖ χιτῶνα ποδήρη, ἐξωσμένον ὑπὸ τὸ στήθος, καὶ ἄνωθεν ἱμάτιον, τὸ ὁποῖον ἀνασηκώνει διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός, δι' ἧς κρατεῖ ἐπίσης στρογγύλον τι ἀντικείμενον, πιθανώτατα καρπὸν. Προβάλλει ἐλαφρῶς τὸν ἀριστερόν μηρόν. Ἡ ὀπισθία ἐπιφάνεια εἶναι ἀδρῶς εἰργασμένη. Ἡ κεφαλὴ συνεκρατεῖτο εἰς τὸ σῶμα διὰ σιδηροῦ συνδέσμου, ἰχνη τοῦ ὁποίου διετηρήθησαν.

Ἔργον ρωμαϊκῶν χρόνων, πιθανώτατα ἀντίγραφον πρωτοτύπου τῆς ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς.

N.M. ΒΕΡΔΕΛΗΣ

*

Τυχαία εσρήματα περιοχής Ἀργολιδοκορινθίας: α. Κεφαλή κούρου τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε π.Χ. α.ι., β. Ἀρκαδικὸν ἀγαλμάτιον τοῦ τέλους τῆς ἀρχαϊκῆς ἐποχῆς, γ. Νίκη ἐν πτήσσει. Ἑλληνιστικὸν ἔργον ἐπὶ τῇ βάσει παλαιότερων προτύπων

Ν. ΒΕΡΔΕΛΗΣ

Τυχαία ευρήματα περιοχής Κορινθίας: α. Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον τῶν τελευταίων ἐλληνοιστικῶν ἢ τῶν πρώιμων ρωμαϊκῶν χρόνων, β. Ἀναθηματικὴ(;) πηλίνη στήλη τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε π.Χ. αἰῶνος, γ. Ἄγαλματιον γυναικὸς

Ν. ΒΕΡΔΕΛΗΣ

Τυχαία εύρηματα περιοχής Κορινθίας: α. Δεξιά πλευρά τῆς ἐπομένῃς κεφαλῆς, β. Κεφαλή Ἀθηνᾶς ἐξ ἀκρολίου ἀγάλματος, γ. Ὅπισθια πλευρά τῆς ἰδίας κεφαλῆς

Ν. ΒΕΡΑΕΛΗΣ